

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petstvesta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 „
za trikrat . . . 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih notkah stane
enostopna garmondvrsta
26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6.50
za en mesec „ „ 2.20
V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1.70
Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
V sprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188.

Zmagujoča poljska misel v Nemčiji.

(Dopis.)

V listu 5. t. m. smo poročali o gornješlezijskih poljskih kandidatih za nemški državni zbor, sedaj pa je poljski osrednji volivni odbor objavil kandidature za vse okraje na Nemškem, kjer biva poljski narod. Poljskih kandidatov za Poznanjsko je 15, za zahodno Prusijo 13; razuntega bodo kandidirali Poljaki še v sledečih okrožjih: Bitow-Lauenburg na Pomeranskem, tej prastari slovanski zemlji, v Osterode-Neidenburgu v vzhodni Prusiji in v 9 volivnih okrožjih v gornji Šleziji. Imena teh kandidatov smo objavili že 5. t. m. Da — Poljaki postavijo svoje kandidate tudi na Vestfalskem. Poljski osrednji volivni odbor je objavil sledeči oklic:

»V mejah pruskega kraljestva živi več milijonov močni del poljskega naroda z veliko zgodovinsko preteklostjo, z lastno v tisočletjih nastalo kulturo, v znamenju neprestanega, dasi ne krvavega, a vendar krutega boja za svoj obstanek in za svoje narodne posebnosti. Pruski sistem z veliko neumorno marljivostjo dela na to, da nas raznarodi in se poslužuje vedno novih sredstev, da nas zlomi in črta iz vrste živečih narodov. Toda vse težave in našo težko usodo prenašamo, ker hočemo biti in ostati to, kar smo in za kar imamo kot živ narod brezdvomno in večno pravico, namreč Poljaki. Ne priznavamo, da moramo, ker pripadamo pruski državi, zato žrtvovati svojo narodno individualnost; nasprotno, zahtevamo, da se v mejah našega pruskega državljanstva ne stavlja ovire našemu naravnemu narodnemu razvoju. Ker ravnotako kot vsi drugi izpolnjujemo vse dolžnosti in nosimo ista bremena, ki nam jih nalaga država, imamo pravico zahtevati, da se nas spoštuje in priznava kot posebno narodno enoto. Poljski volilci! Parlament je razpuščen; sedaj imate priliko, da govorite in uveljavite svojo voljo!«

V zgornješlezijskih listih pa 13 poljskih župnikov objavlja oklic, kjer pozivljajo vso duhovščino, naj se udeleži volivnega boja. Zadnji odstavek slove takole:

»Poljski narod v gornji Šleziji ima pravico, podeljeno mu od Boga, da ohrani svojo narodnost. Narodnost ohraniti in gojiti je njegova dolžnost. Čustva in interesi ljudstva

morajo biti tudi čustva in interesi poslancev. Duhovniki so dolžni, sprejeti mandate, katere jim bo ljudstvo poverilo. Kakor hitro se to zgodi, ne bo nihče več mogel duhovščini očitati, da ne čuti z ljudstvom. S tem je zopet pridobljeno zaupanje ljudstva, ne samo za kandidata, ampak za vso duhovščino. S tem zaupanjem do duhovščine se poveča tudi ljubezen do cerkve. Povrnili se bo mir. Kakor hitro se vsa duhovščina prikloni poljskemu gibanju, je dan porok, da bode tudi nadaljni razvoj katoliškega značaja in bo ostal v pravih mejah; da je duhovščina sprejela mandate, to ne pomenja nasprotstva proti nemškemu centru. Nasprotno, ta korak bo pripomogel, da se bosta združili dve že zdavna prijateljski stranki, tembolj, ker sedanji položaj centra nujno zahteva zaveznikov katoliškega mišljenja.«

Oklic so podpisali sledeči župniki: Brandys, Dembonczyk, Jankowski, Kapica, Mańka, Panherz, Pendzialek, Pogrzeba, Robota, Rogowski, Skowronski, Wajda in Sauer.

Tako daleč je torej pruska vlada pritrla stvari, da je sedaj stopila v boj poljska duhovščina, kar je za vladu najhujši udarec. Rajni blagi nadškof Stabilevski je izpočetka, ko je bil še pri vladi priljubljen in prusko nasilstvo se ni delalo tako očito surovo kot sedaj, in tudi še pozneje miril svojo duhovščino, da ni stopila v javno življenje; tudi osebni prijatelj Viljemov, kardinal Kopp je storil vse, da je zadrževal politično narodno akcijo poljske duhovščine, sedaj pa je valovje podrlo jezove. Vprvič kandidirajo štirje župniki v poljskih zgornješlezijskih okrajih. To je prvo znamenje mogočnega preporoda.

Rumeno in belo plemo.

Debeli japonski prijatelji Angleži niso nič več zadovoljni s svojimi japonskimi zavezniki. Celo listi, ki so najboljši zagovarjali japonsko-angleško zvezo, zdaj svare pred japonskim zaveznikom. Značilno piše Japoncem prej prijazni »Standard« iz Tokia:

Nekega dne in morebiti kmalu postanejo sedanji prijatelji Japonske njeni sovražniki. Japonci se niso borili z Rusi za »odprta vrata na Daljnem Vzhodu«. Šlo se jim je marveč, da postanejo sami neodvisni in da si pribore nadoblast. In ko prične Japonska nastopati tudi tako, kar namerava izvesti, izgine prijateljstvo liki sanje, ki se jih več ne spominjamo. Japonska vlada vztrajno deluje, da na

vse strani zgladi pot do samostojnosti Japonske. Pred vsem delujejo Japonci na to, da napredujejo sami brez tujeve pomoči. Japonci so že zdaj nastavljeni po takih službah, ki so jih imeli prej tuji. Nadalje so tudi pregovorili Kitajce, da nastavlajo namesto Evropecev in Američanov Japonce. Oni tuji, ki so se naselili na Japonskem, dobro čutijo, da domačinom njihova navzočnost ni prav nič všeč.

Japonci so si znali dobro izkoristiti svoje uspehe v zadnji rusko-japonski vojski. Trgovina na Koreji in v Mandžuriji je prešla v japonske roke. Nadzorujejo tudi mandžurske železnice. Japoncem tuji vedno manj zaupajo.

Delavni so pa Japonci osobito tudi na industrijskem polju. Japonska domača industrija tako hitro napreduje, da se že zdaj lahko preračuni, kdaj postane Japonska gospodarsko neodvisna od inozemstva.

Nenavadno velik vpliv so si pridobili Japonci na Kitajskem. V Tokiu študira nič manj kakor 12.000 kitajskih dijakov, to število se pa še pomnoži v najkrajšem času na 100.000, kakor je nedavno izjavil japonski podkralj. To veliko število kitajskih dijakov na Japonskem seveda pojavačuje Kitajce. Japonci na vso moč podpirajo kitajske dijake. Nastavljajo jih po uradih in po šolah za kitajske uradnike. Že zdaj se boje mnogi Kitajci za neodvisnost Kitajske in pravijo, da ni največji sovražnik Kitajske Rusija, marveč Japonska.

Pričakovati je bilo, da posebno dolgo ne bo trajalo prijateljstvo med Angleži in Japonci. Precej hitro so pa vseeno Angleži pričeli po svojem časopisju nastopati proti japonskim načrtom, ki niso nič drugega, kakor da se dvigne rumeno plemo. Napredovanje in samooblastno nastopanje Japonske ima še drug pomen. Že rusko-japonska vojska je bila začetek boja med zdaj svetu gospodujočim belim in nekoliko zaostalim rumenim plemenom.

Tisočletja že gospodari svetu belo plemo. Niso pa ravno redki oni, ki trdijo, da si nadgospodarstva ne obdrži več dolgo. Narodi in plemena se dvignejo in padajo. Kjer sta včasih cveteli prosveta in omika, so zdaj peščene pušče. In kjer biva belo plemo, se poslabšuje zemlja, kažejo se tudi drugi znaki njegove degeneracije.

AVSTRIJSKI MINISTRSKI SVET. — DRŽAVNI URADNIKI.

Avstrijski ministrski svet se je posvetoval o vprašanju, kako skleniti trgovinske pogodbe, zlasti z nekaterimi balkanskimi državami tako, da bodo Ogri zadovoljni, s katerimi se vlada sedaj pogaja glede na pogodbeno vprašanje. Ministrski svet je sklenil, začeti z zastopniki balkanskih držav vsa to-

zadevna pogajanja, ki pa ne bodo obvezna. Ministrski svet se je posvetoval tudi o tem, kako izboljšati položaj državnih uradnikov. Zasedaj se državnim uradnikom dovoli enkratna draginjska doklada. Definitivno pa se vprašanje reši šele 1. januarja 1908. Najbrž se bo povišala aktivitetna doklada, znižala službena doba, ki dá pravico do celotne pokojnine, na 35 let ter uvedla nova službena pragmatika.

KONEC PARLAMENTARNEGA ZASEDANJA.

Konec parlamentarnega zasedanja je baje določen že za 26. t. m.

PARLAMENTARNO DELO. — IZBOLJŠANJE POLOŽAJA DRŽAVNIH URADNIKOV.

Danes popoldne se je zopet sešla poslanska zbornica. Opoldne se je vršila konferenca klubovih načelnikov. Vlada se trudi, da reši v tem zasedanju »numerus clausus«, zakon o vojaških novicah, o lokalnih železnicah, o pogodbi z Lloydom, ureditvi državnouradniških plač, povišanju pokojnine za vojaške vdove in sirote, zakon o hmeljevi provencijci, kongruo in vojaške kredite. O ureditvi uradniškega vprašanja poročajo od dobro informirane strani sledeče:

Vlada je sklenila, kakor je napovedal finančni minister Korytowski, 15. t. m., izplačati državnim uradnikom in uslužbencem enkratno draginjsko doklado 120, oziroma 60 K. Ker pa poslanska zbornica te miloščne najbrž ne bo dovolila, katera tudi uradnikov ne bo zadovoljila, ima vlada za ta slučaj pripravljen zakonski predlog, ki je že izdelan in ki ga bo državni zbornici takoj predložila, kakor hitro ta odkloni enkratno draginjsko doklado. Mogoče je namreč, da parlament privoli v to, da se za leto 1907 državnim uradnikom izplača 120, oziroma 60 K draginjske doklade, aktivitetne doklade pa definitivno rešijo šele 1. jan. 1908, mogoče je pa tudi, da zbornica tudi v to ne privoli. Za ta slučaj namerava vlada definitivno urediti aktivitetne doklade že za leto 1907, in sicer naj bi ta postava, ako jo zbornica sprejme, veljala že od 1. januarja t. l.

Deputacija krščansko-socialnih poslancev, na čelu jim Gessmann in Weisskirchner, se je podala k ministrskemu predsedniku, da mu zopet predloži zahteve državnega uradništva ter poizve, kakšno stališče zavzema vlada pri tem. Ministrski predsednik je izjavil, da bo poslanski zbornici te dni predložil za ureditev tega vprašanja dve predlogi, katere bo poslanska zbornica gotovo tudi rešila.

POSEBEN ODDELEK ZA NADZIRANJE VOJAŠKIH DOBIV.

V avstrijskem trgovinskem ministrstvu so ustanovili poseben oddelek, katerega vodi sek-

LISTEK.

Skrivnostna ugrabitvev.

(Angleški napisal Conan Doyle.)

Čeprav smo videli v svojem priprostem stanovanju v bakerski ulici že marsikateraga obiskovalca priti in zopet oditi na prav dramatičen način, vendar se ne morem spominjati bolj nepričakovanega in čudnega nastopa kakor je bil nastop gospoda dr. Thorneycrosta Huxtable, ki nas je prvič obiskal. Najpreje je prišla njegova vizitka, ki je bila premajhna, da bi obsegala vse njegove akademične stopinje in časti, nekaj sekund potem je vstopil on sam — tako odločno, sijajno in dostojanstveno, kakor bi bil posebljena moč in samovzgoja. In vendar je bilo njegovo prvo delo, ko je komaj vrata za seboj zaprl, to, da se je začel proti mizi opotekati, nakar je potem padel. In tako je ležala njegova majestetična postava kakor dolga in široka nepremično na naši preprogi.

Poskočili smo in prvi trenotek smo vsled začudenja gledali kakor nemi na to razdrtno, ki je ležala, kakor bi bila žrtva nepričakovanega, nenadnega viharja tam daleč zunaj v oceanu življenja. . . Na to je Holmes hitro

prinesel blazino, katero mu je dal pod glavo, jaz sem pa šel po žganja, da pomolim njegove ustnice. Smrtnobledi obraz je kazal sledove težkih skrbi, debele gube pod zaprtimi očmi so bile črnomodre kakor svince in okoli ust je imel bolester poteze. Ni bil niti raziran niti počesan. Zavratnik in srcaja sta pričala, da je mož, ki je pred nama ležal, napravil dolgo pot.

»Kaj je, Watson?« me je vprašal Holmes. »Popolna onemoglost — morda tudi le lakota in utrujenost«, sem mu odgovoril, dočim sem tipal žilo, ki je le slabo utripala.

»Povratni vojni listek ima od Mackletona na Severnem Angleškem«, je dejal Holmes ter mu ga iz telovnika vzela. »Še ni prav dvanaest ura. Moral je zelo zgodaj oditi.«

Gubančaste trepalnice so se začele premikati in kmalu sva zagledala par odprtih, sivih oči. V sledečem trenutku je bil mož že na nogah in močna rdečica na njegovem obrazu je pričala o njegovi sramežljivosti.

»Odpustite mi to slabost, gospod Holmes, bil sem pretrujen. — Hvala Vam. Če bi dobil kozarec mleka in pa kosček suharia, bi bil kmalu zopet dober. Prišel sem osebno, da Vas do tega pripravim, da se z menoj nazaj peliete. Bal sem se, da bi Vas brzojavka o nujnosti tega slučaja nezadostno prepričala.«

»Če se boste popolnoma zopet okrepčali —«

»Popolnoma dobrega se že čutim. Le tega ne razumem, kako sem mogel biti tako slab. Prosim Vas, gospod Holmes, peljite se s prvim vlakom z menoj v Mackleton.«

Moj prijatelj je zmajal z glavo.

»Moj tovariš dr. Watson mi bo potrdil, da imamo ravno zdaj zelo mnogo dela. Delo imam še z Ferrerjevimi dokumenti, razventega se bo pa v najkrajšem času začelo razpravljati o abergavennayskem umoru. Vsled tega bi me le kaka izvanredno važna zadeva pripravi la na to pot.«

»Važna!« je zavpil naš obiskovalec in sklenil roke nad glavo. »Ali niste še ničesar slišali o ugrabitvi edinega sina vojvode holderneškega?«

»Kaj! Nekdanjega ministrskega predsednika?«

»Gotovo. Poskušali smo, da bi se to popolnoma zamolčalo, toda »Globe« je v včerajšnji večerni številki nekaj namignil. Mislim sem, da ste morali o tem že nekaj slišati.«

Holmes je stegnil svojo dolgo suho roko ter vzela s police zvezek »H« svoje enciklopedije.

»Holdernesse, šesti vojvoda, dr. juris, dr. philosophiae i. t. d., profesor, državni svetnik, baron Beverley, grof carstonski« — za božjo

voljo! — kakšna vrsta naslovov! — »Lord Hallamshire od 1900. Oženjen z Editho, hčerjo barona pl. Appledore 1888. Dedič in edini otrok lord Saltire. Posedstva približno dvesto-impetdesettisoč oralov, Rudnike v Lancashiru in Walesu. Naslovi: Carlton House Terrace; Holdernesse Hatl, Hallamshire; Carston Castle, Bangor, Wales, Lord admiralitete, 1872; državni tajnik — To zadošča, mož je gotovo eden najodličnejših občanov.«

»Najodličnejši in morda tudi najbogatejši. Dobro vem, gospod Holmes, da Vi ne delate radi denarja, temveč radi stvari same, toda vendar Vam hočem povedati, da mi je Niegova Visokost že namignila, da hoče izplačati onemu, ki izve bivališče njegovega sina, pettisoč funtov, onemu pa, ki mu označi roparje njegovega otroka, tisoč funtov.«

»To je knežja ponudba«, je rekel Holmes. »Jaz mislim, Watson, midva spremiva gospoda ravnatelja Huxtable proti severu nazaj. In tako, gospod doktor, mi morete, če boste izpili svoje mleko, dobrohotno povedati, kdaj in kako se je stvar zgodila, konecno pa tudi, v kakšni zvezi je dr. Huxtable iz zasebne soke v Mackletonu s celo zadevo, in zakaj pride šele po treh dneh — toliko časa se namreč že niste razirali — k meni ter hoče moje pomoči.«

Ko je naš obiskovalec zavžil mleko, dobil

sekcijski svetnik Rudolf Stankiewicz. Ta odelek bo nadziral vojaške dobave in gledal na to, da bosta armada in mornarica nabavljali svoje potrebščine pri avstrijski industriji, mali obrti in poljedelstvu v tistem razmerju, ki ga zahteva kvota.

VOLIVNE PRIPRAVE NA TIROLSKEM.

Na Tirolskem se mislijo »stari klerikalci« zdužiti s krščanskimi socialci za kompromisne kandidate proti nemškim svobodnimislecem. Ustanovi se centralni volivni odbor. Katoliške stranke upajo, da zmagajo tudi v Inomostu.

VOLIVNA AGITACIJA V ŠLEZIJI.

Agitacija za prihodnje državnozbornske volitve je že v popolnem tiru. Nemci so izvolili po deželnozbornem zasedanju volivni odbor, ki zbora 16. t. m., da nastavi končno kandidate za nemške volivne okraje. Socialni demokrati so naznanili svoje kandidate v šestih volivnih okrajih. Češki agrarci kandidirajo v opavskem volivnem okraju barona Rolsberga, v frydeškem pa Venčeslava Hrubega.

NAGODBENO VPRAŠANJE.

Avstrijski in ogrski ministri se posvetujejo v Budimpešti o nagodbenem vprašanju, katerega v ta namen izvoljeni strokovni komisiji ne moreta spraviti v tir, ker navodila, dotičnim referentom dana od vlad, ne dopuščajo nadaljnjih pogajanj, ki bi zadovoljila obe dve vladi. Največje težkoče dela finančno vprašanje, dočim so najbolj ugodna trgovinska. Obedve vladi se bosta najprej sporazumeli o tem, da je treba strogo zapreti rumunsko in bolgarsko mejo proti uvozu goveje živine, prepričati vtihotapljanje goveje živine ter poostrižiti živinozdravniške določbe.

ALPSKI NEMCI IN PRIHODNJE DRŽAVNO-ZBORSKE VOLITVE.

Nemški državni poslanci nemške ljudske stranke razpošiljajo vabila na narodni zbor v Ljubnu, kjer pravijo med drugim tudi sledeče: »Malo časa nas še loči od volivnega boja. Ne samo, da se bomo morali postaviti v boj zoper stare naše nasprotnike Slovence in klerikalce, nova naloga nas čaka, ker nam stopi nasproti rdeča internacionala, številnejša kot le kdaj. V novi zbornici bo treba obravnavati o važnih gospodarskih vprašanjih, o nagodbi z Ogrsko, ureditvi starostne in invaliditetne rente itd. Zato je bolj kot kdaj potrebna združitev vseh nemško in napredno mislečih. Kajti le tedaj, če se združeni postavimo sovražniku nasproti, denemo na stran vse posebne težnje, ki nas ločijo, ter se tako borimo za nemštvo in za napredek, le tedaj bomo zmagali...« Tako se Nemci pripravljajo za ljubenski shod.

VOJAŠKE VDOVE IN SIROTE.

Vojno ministrstvo je, kakor znano, storilo vse, da uredi pokojnine za vojaške vdove in sirote ter se bo vprašanje rešilo že v tem parlamentarnem zasedanju. 7. t. m. pa se je vršilo pri finančnem ministru Korytovskem ministrsko posvetovanje, kako urediti pokojnine vojaškim vdovam in sirotam, ki že dolgo vlečejo pokojnino po prejšnjem zakonu. Te vdove in sirote težijo za tem, da dobé tako pokojnino, kakršna je določena za vdove civilnih državnih uradnikov. Kako se vprašanje konečno uredi, je odvisno od ogrske vlade, ki se še ni odločila.

ITALIJANSKA OSVAJANJA NA BALKANU.

Neki italijanski konzorcij je sklenil s črnogorsko vlado pogodbo glede na izpolnitve zgradbe na barskem pristanišču in železnico iz Bara do skaderskega jezera. V Baru namerava italijanska tvrdka Orlando in Ansaldo celo zgraditi ladjedelnico. S tem je zopet postavljen nov temelj za popolno kulturno in gospodarsko osvojitve severne Albanije od strani Italije. Leta 1901 so naš Lloyd, Ungaro-Croata in dubrovniško parobrodno društvo skrbnovali 86 odstotkov albanskega prometa, danes pa 43 odstot., dočim si je osvo-

jilo italijansko paroplovno društvo 56:7 odstotkov albanskega prometa.

PRUSKI DEŽELNI ZBOR.

Pri otvoritvi pruskega deželnozbornskega zasedanja je knez Bülow prebral prestolni govor. Prestolni govor naznanja, da bo vlada predložila »poljsko predlogo«. Utemeljuje to s tem, da povdarja potrebo, ponemčiti vzhodne provincije, kar je »zgodovinska naloga Prusije«.

RUSIJA.

Strahovlada bomb. V vasi Amur v bližini Jakaterinoslava so neznanci vrgli bombo med vojaški oddelek. Bomba je ubila tri kazake častnike, deset kazakov in mnogo policajev. Nekega sumljivega dijakca so zaprli.

V Varšavi. V jenzalemski ulici so neznanci ustrelili dva policijska detektiva.

VOJSKA V MAROKU.

Pariz, 8. januarja. Francoski minister za zunanje zadeve Pichon je v ministrskem svetu objavil, da se pogaja glavar nebraskega rodu, kamor je pobegnil Rajzuli, z vojnim ministrom sultanovim glede na predajo Rajzulijevo.

FINANČNI POLOŽAJ V FRANCIJI.

Finančni minister Caillaux je nasproti dopisniku »Matina« izjavil, da so francoske finance neugodne in da bo treba novih davkov. Caillaux zavrača krivdo na svoje prednike.

Cerkev na Francoskem.

(Dopis.)

Nemški in italijanski liberalni listi v zvezi s francoskimi korespondencami o konfliktu med cerkvijo in državo na Francoskem nameroma poročajo napačno in tudi popolnoma zatajijo vse, kar kompromituje francosko vlado; zato so potrebne točne informacije. Evo najnovejših vesti o položaju:

Izjava papeževa. Španskemu poslaniku Ojedi je papež z ozirom na »kulturni boj« na Francoskem dejal ob novem letu sledeče: »Vsa cerkvena zgodovina je dolga vrsta preganjanj, ki so se pa vsa končala z zmagami. Mi bomo položaj francoske duhovščine izboljšali, ne da bi nam bilo treba prodati tujaro, kakor menijo nekateri listi, katerim se gre zgolj za senzacijo. Sveta stolica razpolaga z mogočnimi sredstvi in mnogo pričakuje od velikodušne pomoči vernikov. Sedanji konflikt se nam zdi, je boj pritlikavcev proti velikanu, proti cerkvi, ki bo sovražnikom katoličanstva vkljub izobraževala človeški duh, sveta stolica pa bo ostala nepremagljiva, posvečena moč.«

Nova naredba kardinala Richarda. Kardinal Richard je objavil pastirsko pismo, kjer uvaža prispevek za bogoslužne namene od strani vernikov. Župniki bodo po vseh pariških župnijah pobirali prispevke od vernikov, deloma osebno s pomočjo nabiralnih pol, deloma s posredovanjem drugih za to poverjenih oseb. Koncem vsakega četrtrletja se polovica prispevkov odda nadškofu, ki jih bo upravljal za splošne potrebščine nadškofije in za podporo revnejšim župnijam, polovico pa upravlja župnik za svojo cerkev in duhovne pomočnike. Drugi škofje uvedejo tudi v kratkem bogoslužni prispevek ter se bodo o tej novi uvedbi posvetovali na skupni konferenci, ki se vrši v Parizu 15. t. m.

Škofijska konferenca. Za skupno konferenco vseh francoskih škofov v Parizu, dne 15. t. m. je določen sledeči dnevni red: 1. Centralizacija vseh dohodkov škofije v rokah škofovih, ki bo dohodke sorazmerno razdelil med vse župnije. 2. Ustanovitev skupnega velikega semenišča za vso Francosko. 3. Privatno bogoslužje, ki se bo uvedlo samo v najhujši sili.

Centralo za pravno obrambo cerkvene lastnine je ustanovil nadškofijski ordinariat v Parizu. Centrala bo proti vladi naperjevala

pri sodiščih tožbe v vseh slučajih, kjer bo vlada prištevala k škofijski menzi tudi svojevoljno drugo lastnino, kakor je to storila zadnji čas.

Slike iz kulturnega boja. V okrožju Maine-et-Loire je vlada odstavila 142 županov, ki so v solah nabili odstranene križe. Ljudstvo je vsled tega zelo razburjeno; v Puien-Mangesu je ljudstvo križe, katere je policija vdrugi odstranila, zopet pribilo na staro mesto. — Lurška davčna oblast je proglasila nad lurško jamo sekvester. Škof Schöpfer je proti temu ropu energično protestiral. — V okrožju Meurthe-et-Moselle je vojaška oblast pozvala šest župnikov na vojaško službo.

Božje ime odstranjeno tudi na denarju. Finančno ministrstvo je sklenilo, da morajo nanovo kovani zlati in srebrni franki mesto prejšnjega napisa »Dieu protégé la France« (Bog varuj Francosko) nositi odslej napis »Liberté, égalité, fraternité« (Svoboda, enakost, bratstvo).

Dnevne novice.

+ Iz seje vodstva S. L. S. Pri včerajšnji seji se je vodstvo ustanovilo kot osrednji volivni odbor za bodoče državnozbornske volitve. Izvolil se je izvrševalni odsek in odobril načrt za volivno organizacijo. Sklenilo se je sklicati shod zaupnikov, da se določijo kandidati, dne 28. februarja v Ljubljano.

+ »Slovenčev« podlistki. Danes smo pričeli v »Slovenec« zopet s priobčevanjem senzacionalnih C. Doylevih detektivnih povesti, ki sedaj izhajajo v vseh večjih listih in vzbujajo občno pozornost. V sredi povesti stoji doslej najsлавnejši detektiv Šerlok Holmes. Ta čudezni moč vzdržuje s svojo duhovitostjo ves čas paznost čitatelja. Šerlok Holmes si je namah osvojil svetovno literaturo, ker te povesti znatno prekašajo navadne kriminalne povesti. »Slovenec« ima za letos pripravljene za podlistek tudi še mnogo drugih zanimivih sestavkov, tako da bo tudi »Slovenčev« listek se odlikoval. Preskrbeli bomo, da bo tudi »Slovenčev« podlistek splošno zanimal občinstvo.

+ Zabavo v predpustu prireja goriškimi liberalcem Andrej Gabršček v Gorici. Andrej Gabršček »reorganizira« narodno-napredno stranko na Goriškem ter sklicuje za ustanovitve nove »Prave ljudske stranke« shod zaupnikov v Gorico na dan 21. t. m. Priobčil je v »Soči« tudi že »program«, ki obsega svobodno šolo. Gabršček je v programu tudi za splošno in enako volivno pravico — sedaj, ko je ne more več preprečiti. V programu pravi, da bo stranka podpirala produktivno združništvo, izključuje pa zadruge, ki služijo političnim svrham. Kaj pravi k tej točki vrhniški Lenarčič? Kar je v programu dobrega, to ima »Slovenska Ljudska Stranka«, kar je v njem slabega, to je »Sočino« maslo.

+ Od liberalcev. Dr. Tavčar ne bo kandidiral v državni zbor pod nobenim pogojem. Tako poroča včerajšnji »Narod«. Nam na tem ni nič, ali kandidira, ali ne. Za nas je zanimivo samo to, da ne bo izvoljen, četudi kandidira. »Tagespost« je pisala, da bo dr. Triller snubil v Ljubljani državnozbornski mandat. »Narod« pravi, da o tem še ni sklepa.

+ Slovenska dijaška zveza je priredila na dan sv. treh kraljev, 1. t. m. predavanje v delavskem bralnem društvu v Kamni gorici. Predaval je njen član tov. stud. iur. Jernej Erman o bolniških podporah v društvih. Predavanja se je udeležilo delavstvo v obilnem številu in je z zanimanjem sledilo predavatelju.

+ Namestu »Ose«. V včerajšnjem »Narodu« beremo: »Slovenska sekcija Svobodne misli prične še ta mesec izdajati svoje glasilo. Naslov novemu listu bo »Svobodna misel« in bo izhajal v Pragi. Navdušeni člani slovenske svobodne misli so se odločili, da porabijo

to zanimanje in prično v Pragi izdajati samostojen protiklerikalni list »Svobodna misel«. List izide meseca januarja in osvobojevalno delovanje v Avstriji pridobi s tem novega krepkega člana v svojo organizacijo.« Aškerca čaka novo delo. Naj bi bilo boljše, nego so njegove zadnje pesnitve.

+ Oseba vest. Trgovinski minister je imenoval državnega in deželnega poslanca vodjo Frančiška Povšeta za člana c. kr. permanenčne komisije glede na določitev trgovinskih vrednosti medsebojne prometne statistike. Državni in deželni poslanec Povše, ki je bil že prej šest let član te komisije, je zdaj opravičen kot komisijski član do naslova: c. kr. komercialni svetnik.

+ Nove naredbe glede na novačenje. »Prager Tagblatt« poroča, da izda vojno ministrstvo glede na novačenje strožje naredbe, da s tem pripravi vse za zvišanje števil vojaških novincev, ki bo čez leto dni potrebno. Predvsem ne bodo manjše napake na vidu in posluhu oprostile novincev od vojaške službe, le znatna kratkovidnost bo prišla v poštev. Pri roki morata manjkati dva člana ali pa celi prst, da bo dotičnik od vojaške službe oproščen. Pač pa se bodo odslej bolj ozirali na srčne napake in živčne bolezni.

+ K dopolnilni volitvi v hrvaški sabor v Cerni se poroča, da je nastopil župnik Senc kot kandidat proti dr. Jančikoviču in to tudi kot član hrvaške stranke prava.

+ Umrl je v St. Andrežu 28 let stari Ivan Leban, vodja delavcev podgorške papirnice na državnem kolodvoru. — V Zagrebu je umrl Nikolaj Urica, bivši mestni kapetan. — V Pragi je umrla bivša primadona češkega narodnega gledališča Marija Petzold. — V Zagrebu je umrl upokojeni generalni major Martin Tomerlin, v Topolju pa gozdar Josip Silvester.

+ Sestrinska ljubezen. Sestri vdovi Jožefa Rebula, stara 80 let, in Antonija Stolja, stara 65 let, sta stanovali v Trstu skupaj in zelo se ljubili. Pred dnevi pa sta obe oboleli za pljučnico. Bali sta se druga za drugo. V petek pa je Antonija Stolja umrla. Njeno truplo so prenesli v sosednjo sobo in bolne Rebule o sestrični smrti niso obvestili. Kmalu nato pa je umrla tudi Rebula. Obe sestri so skupaj v en grob pokopali v nedeljo popoldne.

+ Nov hrvaški list. V Oseku je pričel izhajati nov tednik »Nova Doba« kot glasilo hrvaške ljudske stranke.

+ Vest iz Amerike. V Trestle (Pa.) je ponesrečil Andrej Kostelic, doma iz Zagorja na Notranjskem. V bolnici so mu odrezali nogo. Istotam je ponesrečil Pavel Kosmač, doma iz Stare Oselice na Kranjskem. Zlomilo mu je nogo, a je upanje, da okreva.

+ Volkovi v Postojni. Dan pred novim letom se kar naenkrat raznese po Postojni govorica, da nad Velikim Otokom leži en volk na tleh, drugi ga pa varuje in pri njem sedi. Kajpada so zgrabili lovci za puške in mahili proti Otoku. Nekaj Otočanov je šlo za gonjače, lovci pa po »štantih«? Lov se prične. Gonjači so že blizu zveri, kar začne en volk tuliti in potem lajati. Lovci puške napno, pa počasi, ker so se jim tresle roke najbrže od mraza. Ko gonjači pridejo prav do volkov, spoznajo, da leži na tleh poginol pes, drugi ga pa straži. Polagoma so si prišli ogledat te zveri tudi — lovci.

+ Smrt v tujini. V Oberhausnu na Porenskem je umrl Tomaž Mali, rojen v Podgorju pri Kamniku.

+ Tri nagle smrti. Na Silvestrov dan je v Bohinju nagloma umrl Matevž Žvan. Zjutraj, ko je dan zvonilo, je še klical domače, da bi molitvo pel. Kmalu nato je začel grgrati — čez par hipov je bil mrtev. — Na Novega leta dan pa je umrl znani Dempljar — Janez Sodja iz Češnice. Ko je šel od prve maše mu je začelo slabeti. Domov prišedši je umrl. Star je bil 59 let. V nedeljo, 30. decembra n. leta je bil pri spovedi in obhajilu. — Isti dan so dobili mrtvo na Krasi Podieljem staro Peterlinovo mater. Ostala je doma in med tem, ko so šli drugi k službi božji, doma kuhala južno — legla na klop pri peči in umrla. Ko so domači prišli domov so še mislili, da je le zaspala in je niso hoteli buditi. Šele čez nekaj časa so uvideli — žalostno pomoto.

+ Umrl je na sv. treh kraljev dan na Povljah pri Trsteniku »stari Rakovnikov oče«. oče g. prof. Perneta v Kranju. Pokojnik je bil moč stare koronine. Pommil je do mala vse duhovne trsteniške, zmeraj je spoštljivo o njih govoril in veliko za-nje molil. Po celo uro je vsak večer molil za svoje domače, pa tudi za vso faro. Učakal je visoko starost 93 let. Še lansko leto je starček dokaj čvrst v krogu svojih sinov, hčera in vnukov vesel obhajal zlato poroko. — Izguba dobrega starega očeta je za rodbino tem hujši udarec, ker se je v istem tednu pripetila sinu gospodarju huda nesreča, da se mu je živahen sinko tako opeknel, da je vsled opeklin umrl.

+ Občinske volitve v Črnomlju. V Črnomlju so se vršile v ponedeljek, dne 7. t. m., občinske volitve. V mestni odbor so bili izvoljeni sledeči gospodje: notar Ploj, zdravnik dr. Malerič, davkar Klinc, sodni pristav Kuder, kontrolor Perhanc, oficijal Stepec, hotelir Lackner, gostilničar Kožar, lekarnar Haika, trgovec Zure in J. Müller ter gostilničar Jerman, župnik Pehar, trgovec Puhek, gostilničarja J. M. Skubec in J. Skubec, posestnika Doltar in Schweiger. V odboru so tedaj 4 Kočevarji, oziroma Nemci, kar je vsekakor slab znamenje. K sreči je propal ravno oni, ki se je potegoval najbolj za odborniško mesto. Jaklitsch (!). Kandidatje za županski stolec bi menda bili: Puhek, dr. Malerič in Doltar. Kočevarji so si postavili za svoj cilj, vreči Puhka, ki je dosedaj županoval devet let. Za njim stoji uradništvo. Dr. Malerič je najbolj inteligenten, Doltar pa je mož zelo podjetnega duha.

je zopet svetle oče in rdeča lica. Ko se je na sedežu komodno stegnil, začel je opisovati dogodek.

»Najpreje Vam moram povedati, gospodje, da je šola pripravljajlnica, katero sem jaz ustanovil in katere predstojnik sem zdaj.« Huxtablov komentar za Horaca morda že od prej poznate. Ta samostanska šola je najboljši in najodličnejši pripravljajlni zavod na Angleškem. Lord Leverstokey, grof blackwaterski, baron Soames so mi zaupali svoje sinove. Toda ko mi je pred tremi tedni vojvoda holderneški poslal svojega tajnika gospoda Jamesa Wilderja, da se pogaja z menoj radi sprejema mladega desetletnega lorda Saltira, njegovega edinega sina in dediča, tedaj sem mislil, da je moja šola na višku slave. Nisem pričakoval in niti dozdevalo se mi ni, da je to predigra za mojo največjo nesrečo.«

»Prvega maja, ko se začne poletni semester, je prišel deček. Bil je dražesten mladič in hitro se je privadil. Nočem Vam zamolčati — mislim, da ne bom vsled tega indiskreten, in če ni zaupanja v takih slučajih, je to napačno — da se doma ni prav dobro počutil. Glavna skrivnost je, da vojvoda s svojo soprogo ni srečno živel in da je bil zakon po obojestranski privolitvi ločen. Na to se je vojvodinja podala na južno Francosko. Nj še dolgo od tega, odkar sta se ločila, in deček je bil zelo navezan na svojo mater. Ko

je odpotovala, postal je zelo melanholičen in sanjav, in vsled tega je vojvoda želel, da sprejemem jaz dečka v svoje varstvo. Po štirinajstih dneh se je počutil deček pri nas že tudi kakor doma in navidezno je bil popolnoma zadovoljen.«

»Zadnjikrat smo ga videli v noči k trinaistemu maju — torej v pretekli ponedeljkovi noči. Njegova soba je bila v prvem nadstropju poleg druge večje sobe, kjer sta spala dva druga dečka. Ta dva pa nista ničesar ne slišala ne videla. Iz tega sledi, da mladi Saltire ni prišel po pravem potu mimo one sobe. V njegov sobi je bilo pa okno odprto in pod tem raste močan bršljan. Četudi nismo našli na tleh nikakih sledov, vendar je popolnoma jasno, da je mogel le po tem potu priti na prosto.«

»Njegovo odsotnost smo zapazili v torek zjutraj ob sedmi uri. V postelji je moral biti, ker je bila zmečkana. Pred odhodom se je popolnoma oblekel in sicer vzel je svojo navadno šolsko obleko, modro jopico in temnosive hlače. V sobi nismo našli sledu kake druge osebe, razventega bi pa vpitje, kakor sploh vsak večji ropot slišali v sosedni sobi, kajti starejši od obeh dečkov, ki v tej sobi spita, spi zelo lahno.«

»Ko so mi povedali, da je mladi lord izginil, zbral sem takoj vse učence, učitelje in sluga, da se posvetujemo o stvari. Prišli smo

pri tem do zaključka, da lord Saltire ni sam ubežal. Gospoda Heideggerja, ki je poučeval nemščino, smo namreč tudi pogrešali. Njegova soba je namreč tudi v taistem nadstropju, na koncu hiše, in ima izhod v taisto vežo. Bil je tudi v postelji, odšel je pa le za silo oblečen, ker so njegova srajca in pa njegove nogavice ležale na tleh. Brezdvomno se je spustil po bršljanu navzdol, ker smo videli na trati njegov sled. Tudi njegovo kolo, katerega je imel spravljene v bližnji kolnici, je izginilo.

»Dve leti je bil pri meni v službi in prišel je z najboljšimi priporočili. Toda bil je mrnav in malobeseden. Prihujen ni bil niti pri svojih kolegih, niti pri svojih učencih. Po ubežnikih nismo našli nikakršnega sledu, in danes v četrtek zjutraj vemo ravno toliko kot v torek. V Holderness Hallu smo takoj povprašali. Oddaljen je le par milj od Mackletona, in mislimi smo, da se je dečka naenkrat polastila domotožnost in je vsled tega ušel k svojemu očetu. Toda nihče ni tam o njem ničesar slišal ne videl. Vojvoda je zelo razburjen — in kar se mene tiče, ste bili sami priča mojega stanja in ste videli, kako nervozen in slab sem vsled razburjenja in velike odgovornosti. Če kdaj vso svojo moč vporabite, tedaj Vas prosim, storite to zdaj, kajti bolj hvaležnega slučaja ne boste lahko v svojem življenju dobili. (Dalje.)

— **Potres.** V torek, dne 8. t. m., ob 6. uri 28 minut jutraj so čutili v Črnomlju precej močan potresni sunek, trajajoč kakšne tri sekunde v smeri nekako od jugozapada proti severovzhodu.

— **V Dobu pri Domžalah** se je vršila v šolskih prostorih na dan sv. Štefana prvič in na Novega leta dan vdril božičnica s petjem, deklamacijami, božičnim igrokazom »Pojdimo v Betlehem!« in živimi jasticami. — Vse so izvajali učenci in učenke tukajšnje šole tako pohvalno, da je poslušalec jako ugajalo, kar je glavna zasluga tukajšnjega kaplana pesnika Silvina Sardenka, gospoda dr. Al. Mrharja. Večina sporednih točk so njegove lastne pesnitve. Čisti dobiček od obeh vpriizritev, 129 K 70 h, se je izročil tukajšnjemu šolskemu vodstvu v šolske namene, kar s tem zahvalno potrjuje — šolski vodja M. Hiti.

— **Strašni umori.** V vasi Kruševce na Hrvaškem je kmet Lazar Mijalović brez kakega prepira zaklal svojo ženo Anko. Zadal ji je 11 smrtnih ran. Z nabitno puško je morilec pobegnil v gozd. Orožniki so prosili vojaške pomoči, da morilca ulove. 18 vojakov je lovilo morilca ter ga konečno vjelo. — Iz St. Janža na Dolenjskem poročajo; Maloklad se kaj od nas izve, pa še tedaj malo prida. Uboj ali samomor se je izvršil dne 2. t. m. v Beržanih v bližini St. Janža. Miha Kovač in žena sta šla 2. t. m. na klobase k starišem žene. Od tu sta baje šla ob 9. uri zvečer proč. Ker ju le ni bilo domov dva dni in dve noči, so ju začeli iskati. Naposled ju je vendar našel oče žene blizu doma v nekem grabnu. Mrtva sta bila obadva, kake tri metre drug od druge oddaljena. Mož ima na levem senu rano. Sodi se, da sta se sama pobila, ker se nista dobro razumela ali ju je pa zlobna roka naradla in pobila.

— **Ženska bolnica v Novem mestu** se je pričela graditi. Sedaj se izkopljejo prostori za kleti. Dotični material se odvaža pod šancami na Loko proti Krki. Kljub slabemu vremenu delo vrnlo napreduje.

— **Nenavadna lovska sreča.** G. Drenik, po domače »Čefidelj« iz Bršljina je imel pred kratkim lov na vrhu Straže. Ustrelili so štiri srne in štiri zajce. Zanimivo pri tem je bilo, da so vbito divjačino spustili po strašni strmini navzdol, odkoder jo je bilo le nekoliko korakov do postaje vleči.

— **Stara domača restavracija »Pri lipi«** v Kandiji je še vedno v posesti nje dosedanje lastnice gospe Alojzije Pintar. Čuje pa se, da je omenjena restavracija pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj.

— **Na korist Simon Gregorčičevega spomenika.** Zabavni večer priredi v proslavo spomina pesnika Simona Gregorčiča »Marijanska kongregacija« v Novem mestu v dvorani »Rokodelskega doma« dne 13. januarja 1907. — V nedeljo, dne 13. januarja se odpre dvorana in blagajna ob pol 7. uri, začetek točno ob 7. uri. — Cene prostorov: Sedeži v prvi in drugi vrsti po 1 K 20 h; v tretji do šesti vrsti po 1 K, v sedmi in osmi vrsti po 80 h; stojlišča po 50 h. — Preplačila se hvaležno sprejemajo. — Del čistega dobička je namenjen za Gregorčičev spomenik v krasni Gorici. — Nakaznice za sedeže in stojlišča se prodajajo od ponedeljka, dne 7. t. m., dalje v prodajalnici J. Krajec nasl. in zvečer pri blagajni. — Spored: I. Govor. II. Petje: P. Hug. Sattner: »Pogled v nedolžno oko«. 2. H. Volarič: »Ne zveni mi«. 3. Stanko Pirnat: »Naša zvezda«. 4. Anton Nedved: »Pod trto bivam«. III. Deklamacija: 1. Simon Gregorčič: »Oljki«. 2. Simon Gregorčič: »Job« (odlomke). IV. »Vestalka«. Dramatična igra v petih dejanjih. Nemški spisal Janez Heess. Poslovenil in priredil Fr. S.

— **Obolela kraljica.** Hanoverska kraljica je obolela na kili. Operacija se je popolnoma posrečila.

— **Zanimiv slučaj.** Pred šestimi tedni so pogrešili na Bledu 25letno deklo Terezijo Rogač. Ker je bila več časa žalostna in je pripovedovala, da se misli usmrtiti, so sodili, da je skočila v Blejsko jezero in utonila. Res so potegnili iz jezera 13. t. m. mrtvo žensko truplo in sorodniki so izjavili, da je to Terezija Rogač. Dne 6. t. m. so pa dobili v jezeru zopet na skoraj ravno istem prostoru žensko truplo in vsi so zopet izjavili, da je mrlič Terezija Rogač. Sedaj se ne vé, kdo je bila dne 13. decembra v jezeru našena in kot Terezija Rogač pokopana ženska.

— **C. kr. avstrijske državne železnice.** Dne 15. t. m. nastopi pri vkr. št. 43 na progi Gorica—dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel. ter pri vaku št. 852 na progi Ajdovščina—Gorica juž. kol. sledeča prememba voznega reda: Od tega dne naprej bo: vlak št. 43 odhajal iz Gorice, dr. žel. ob 6. jutraj in prihajal v Trst, c. kr. dr. žel. ob 8. jutraj; vlak št. 852 odhajal iz Ajdovščine ob 5. uri 25 min. jutraj in prihajal v Gorico, juž. kol. ob 7. jutraj in te premembe voznega reda napravljena je nova, jutranja zveza iz Ajdovščine v Trst. Podrobni vojni redi so razvidni iz voznorednih lepakov.

— **Iz Mengša.** »Izobraževalno društvo« je v nedeljo, 6. t. m., imelo predavanje v Topolah pri Alešku. Govor je bil o izobrazbi. Udeležba je bila obilna. Prihodnje predavanje bo v nedeljo, dne 13. t. m., v Jaršah.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Škofji Loki** priredi v nedeljo, dne 13. januarja t. l., občajni plesni venček, pri katerem svira ljubljanska društvena godba. Začetek ob 7. uri zvečer. K obilni udeležitvi vabi najvjuidele odbor.

— **Novice iz Mirne.** Predsednikom krajnega šolskega sveta je zopet izvoljen Mihael Strah, usnjar na Mirni. — V naši župniji je

bilo lani rojenih 53, umrlo jih je le 28, poročenih šest parov. Število duš znaša 1822. Za 50 let nazaj jih je le v treh letih manj umrlo, kakor lani, namreč leta 1857 24, 1860 22 in 1896 pa 26. Največ jih je umrlo v letih 1866, namreč 84 in 1892 celo 94, ko je vladala huda mrzlica. — V tukajšnjem »Izobraževalnem društvu« bo predaval prihodnje nedeljo, dne 13. t. m., gospod Fr. Neubauer o Sremu, ondotnih krajih in običajih. Udje, pridite obilno k predavanju! — »Čebelica« je zrojila na Mirni, čeprav je hud mraz. Začetek je storjen in upati je, da bo dosti medu nanesla v panj.

— **Radeckega veterana** pokopali so v Slavini dne 5. januarja. Bil je to Jože Povh iz Nemške vasi. Dočakal je lepo starost 84 let. Pet odlikovanj dičilo je njegova prsa. Bil je do 30 let odbornik in svetovalec občine St. Peter in čez 40 let načelnik gospodarskega odbora v Nemški vasi. Pogreb je imel zelo lep, udeležil se ga je tudi župan občine St. Peter z nekaterimi odborniki. Naj v miru počiva dobi mož, ki je bil vedno delaven in tudi veliko storil za tukajšnjo občino.

— **Ne v Argentini.** Iz poročil, ki prihajajo iz Argentine, se da posneti, da naseljevanje v to deželo iz kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, spet narašča. Oziroma se na to okoliščino ministrstvo za notranje stvari opozarja na to, da je, kolikor je njemu znano, brez posebnih zvez skoraj nemogoče pridobiti si dobrih zemljišč po primerni ceni tudi v najbolj oddaljenih krajih Argentine. Državna zemljišča, ki jih oddaja argentinski odsek za naseljevanje pod navidezno ugodnimi pogoji, malo donosajo in treba je mnogoletnega dela, preden zemljišče daje nekoliko dobička. Družbe za naseljevanje imajo pač med drugimi tudi izbornih zemljišč, ki pa se prodajajo samo po pretrano visokih cenah. Večkrat so naselniki od vsakih občil oddaljeni in vsled tega prisiljeni, svoje poljske prideleke prodajati agentom po nizkih cenah. Razen tega se množe slučaj, da obroke kupne cene za zemljišče naselnikom na goljufiv način izvabljajo osebe, ki za to niso upravičene. Poljski delavci se tudi svare, naj se ne izseljujejo v Argentini, ker je delo, izvemši čas žetve, težko najti in tudi mezdne razmere nikakor niso ugodne. Življenje v Argentini je v obče najmanj dvakrat, v večjih mestih pa trikrat ali štirikrat tako drago kakor v Evropi.

— **Podružnica kranjska avstr. pomožnega društva** za bolne na pljučih bo imela odborovo sejo v četrtek, dne 10. t. m. ob pol 6. zvečer v bibliotečni dvorani c. kr. deželne vlade. Dnevni red: Posvetovanje in odobrenje pogodbe, na podlagi katere se bode kupilo stavbišče za otroško zavetišče. Eventualni predlogi.

— **Dr. Celestin Libsch iz Palestine.** Vsem Novomeščanom dobro znani usmiljeni brat dr. Celestin Libsch se je vrnil iz Palestine in biva v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu. Zdravje mu je toliko okrevalo, da lahko brez palice hodi, a jesti more še vedno le z levo roko. Hedé vleče desno nogo za seboj, ker mu je sploh vsa desna stran bolj nerabljiva. Splošno pa se počuti boljšega.

— **Odsekani nos Udovčev,** o katerem smo že zadnjič poročali, se je že toliko prirasel, da njegov lastnik že brhko skače po bolnišnici. Upati je, da že tekom naslednjih dni popolnoma okreva.

— **Hišni posestniki proti podraženju pošt-nih pristojbin.** Dunajski hišni posestniki nameravajo državi, ako zviša poštne pristojbine, odpovedati pravico na njihovih hišah imeti poštne nabiralnike in naprave za telefon in brzojav.

— **Srednješolska matura.** Praga, 8. januarja. Ker namerava naučno ministrstvo po-jostri neredbe glede na maturo na srednjih šolah, je sklenil praški občinski svet, pozvati svoje zastopnike v deželnem šolskem svetu in vse češke poslane, naj delajo na to, da se matura sploh odpravi ali vsaj omeji na naj-potrebnejše predmete, kar edino odgovarja modernim reformnim zahtevam.

— **Tudi dvostoletnica.** Iz Vipave se nam poroča: Veliki naš zvon praznuje te dni 200-letnico. Stara govornica pripoveduje: Zvon so vtilivali na Pirovovem dvorišču sredi trga. Okrog livarne je bil napravljen vzvišen oder za ljudstvo. Ko je videl zvonar, da bode premalo tvarine za zvon, je klical ljudstvu: Prinesite še srebra, da bode zvon lepše pel! In ljudje so metali v kotel srebrne trdnjake, petice, dvajsetice in drugo srebro. Tako govorica.

— **Planinske vesti.** Prvi nastop na Stol po severni strani sta izvršila nemška turista K. Greenitz in R. Kaltenbrunner v smeri od koč celovške sekcije. D. O. A. V. Težak je — pravita — le vstop z meli v skalovje. — Erarno cesto k Mrzlemu studencu, na Rudno polje in na planoto Poključje građe od vile konzula Vettra, ležeče ob poti z Bleda proti Triglavu. Česta bo dolga 9 km in gotova l. 1907. — Kranjsko goro in Trento veže od letošnje jeseni lepa pot za ježo. S trentske strani do Vršca je bila dogotovljena že par let, letos pa so dovršili severni del z Vršca v Pišnico. — Na Prisojnik po severni strani je pripelzal 1. sept. 1906 Adolf Schulze iz Monakovega.

— **Kip Marije na 4013 m visoki gori.** Planinski »Vestnik« poroča: Aiguille du Géant, 4013 m visoka gora v zahodnih (francoskih) Alpah, nosi na svojem nebotičnem vrhu aluminijev kip Bogorodice Marije. Postaviti ga je dal župnik Courmayeurški — vreden Aljažev vrstnik, Kip je le 20 kg težak in je pritrjen na železnem temelju. Spravilo ga je na vrh in postavilo 12 vodnikov. Delo je bilo, kakor pri taki višini samo umevno, združeno z velikanskimi težkočami, saj vodniki niti naj-

potrebnejšega provianta niso mogli vzeti s seboj. Tako zdej oznanjujemo: križ na Vel. Kleku, Aljažev stolp na Triglavu in Marijin kip na vrhu Aiguille du Géant neodoljivo silo, s katero je prevzel planinstvo kulturni svet.

— **Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Trstu** je imelo božično veselico dne 25. decembra. Na dan sv. Štefana se je slovesnost ponovila. V nedeljo dne 30. decembra je bil popoludne društveni sestanek. Na dan sv. treh kraljev bo v društvenih prostorih slovesnost ob pol peti uri popoldne.

— **Mokronoški kolodvor.** Piše se nam: Neradi odgovarjamo na tako zmes, kakor jo je zveržil dopisnik v sobotnem »Narodu«, toda radi velepomembnosti stvari hočemo svetu pokazati, zakaj se Mokronožani borijo. Sam dopisnik pravi, da se železnica gradi v prvi vrsti radi premogokopa; te besedice so mu ušle neprevidno pod pero. Torej za delničarje naj žrtvuje dežela dva milijona kron! Stoletja že plačujejo trg in druge sosednje občine deželi davke, nosijo različna bremena, a sedaj pride nekaj kapitalistov in ti naj gospodarijo, tem naj se ustreže, domačini pa naj so lepo tihi, pa hvaležni, če bodo smeli pol ure daleč na kolodvor! Nič pripraviti se, premogokop in delničarji so prvi, potem dolgo ni nič — nazadnje so še le prebivalci lepe šentrupert-ske doline! Hvala lepa gospod dopisnik! Počakajte malo, mi vam hočemo pokazati, kaj je ljudska želja! Nikar ne mislite, da bo šlo gladko! Če se nam ne ustreže, vržemo cokljo pod voz, da ga ne premaknete tudi pet let! Kar zahteva ljudstvo, naj se zgodi! To zahtevamo od dežele, to zahtevamo od naših poslancev! Sedaj, ko želi pet občin kolodvor v bližini našega trga, se nam to odreka! Ali je to pravilno? Trdi se, da ni denarja. Naj odpre država bolj svoja blagajna. Smo hvaležni, če se gradi železnica, toda po željah ljudstva! Želja »Narodovega« dopisnika je, naj se pospeši gradba, naj se preide preko ljudstva! Če ima človek rudosledbe v St. Janžu ali pa jednake interese, potem se mu rode že take želje; obžalujemo, da mu ne moremo pritrčiti. Bodele videli pri političnem obhodu, kako smo solidarni tržani in okoličani! Mislite li, da spimo? Najmanj se pa ogreva kmet za to prog. Hlapci in dekle, dninarji in drugi delavci, vse pojde v premogokop, kdo bo pa delal? Že zdaj se menijo posli o tem! Seve prostost je prvo! Minister je rekel, da imajo na Dunaju bolj oddaljene kolodvore, kakor bi bil naš. Prav, naj pa naš ostane v Trebnjem, da bo še bolj oddaljen od dunajskega. Kaka je pot po zimi? Kaka bo pot za romarje na Goro? Ali naj mokronoški trgovci in gostilničarji prodajo svoja podjetja in se nasele v puščavi? Kaka varnost bo po cesti po noči na kolodvor, ko bo toliko ljudstva v Krmelu? Vse to nas je napotilo, da smo začeli boji! Odehali ne bomo, ustrezite nam, potem smo zadovoljni.

— **Iz selške občine.** Vsled zadnjih občinskih volitev v Železnikih nastal je časnikiški boj. V »Slovenca« napisal je nekdo, ki je bil v nekaterih točkah nekoliko površno podučen, premisleka vreden članek z gospodarskim programom. Odgovorili so v »Narodu«, da je to hujskanje in obrekovanje. Ker železniško vprašanje zadeva tudi nas sosedje, hočemo tu podati nekaj opazk. Socialno vprašanje se rešuje v Železnikih že dalj časa na čuden način. Brez ljubezni do bližnjega, do trpina se ne dá rešiti socialno vprašanje. Med prvimi se je resno lotil tega dela za blagor ljudstva vneti kaplan, pokojni gospod Kljun. Ni bil slab informiran, kakor trdijo v »Slovenskem Narodu«, toda v odločilnem trenutku so bogatini na svoje obljube pozabili in pregovorili tudi nekaj delavcev, da so se izneverili svojim tovaršim. Vsled hujskanja je odšel gospod iz Železnikov, V slovo so mu streljali. Tako, kaj ne, se dela za blagor trga. Od tistega časa visi Damoklejev meč vedno nad Železniki. Vsled revščine v Železnikih trpi tudi že itak zadolžena selška občina, reveži so prisiljeni trkati na vrata sosednjih kmetov. Finance železniške občine pa so danes boljše, kakor selške; železniška občina je brez dolga in ima za reveže naloženega precej denarja in svojo hišo. Vendar Železniki ne morejo napredovati. Zasluzka ni, revščina se vedno bolj množi. Dela i kruha! kliče stotero grl. Treba bode delati, da se popravi, kar se zamudilo. Zrebljarska zadruga je ustanovljena, čaka mož, ki bi jo spravili v tek. Ta bi revežem nekaj pomagala. Da bi dobro uspevala, treba bi bilo dobre prometne zveze, treba železnice. Železnica je za razvoj Železnikov življenjski pegoj, pa tudi za selško dolino in Škofjo Loko velikega pomena. To vprašanje je bilo že tudi na dnevnem redu, treba bo gledati, da se reši. Seveda se za železnico ne zahteva od Železnikov več žrtve kot od sosednjih občin. Kje toraj dobiti nekaj denarja za železnico? Nekaj podlage bi se zidalo za železnico, ako prizadete občine sklenejo občinsko naklado na žganje. Tega denarja bi prišlo v enem letu nad 20.000 K; to so obresti od 400.000 K. To bi že dalo nekaj akcij za železnico. Občinski odbori poskusite vsaj eno leto, da se prepričate. Druga podlage je pet hranilnic v okolišu. Denar vložite v domače hranilnice, ki bodo pripravljene prispevati za železnico. Ker jih je več, se lahko izbira. Če komu bližnja ni po volji, vložijo lahko v drugo. Može, z dejanji na dan! Tretja podlage so naša posestva, ki bi po železnici na vrednosti dosti pridobila. Vsak po svojem premoženju, z besedo in dejanji podpirajmo to podjetje. Bogatejši in premožnejši v prvi vrsti ter pokažite, da hočete tudi nekaj žrtvovati za svoje domovje. Tako si lahko podamo skupno roke in nastal bode mir in edinstvo med sosedji.

— **Sina ubil.** Peter Križanovič iz Odvoraca, okraj Brod, je v prepiru ustrelil svo-

jega sina v trebuh. Sin je umrl, oče je pa bil te dni obsojen na pet let težke ječe.

— **Drobiž iz litijske okolice.** Volitev v občinski odbor se bo vršila dne 22. t. m. v občini Konj in Kanderše, čas še ni določen. Somišljeniki, pozor! — Mraza smo imeli dne 1. januarja 15 stopinj R., dne 3. januarja pa 10 stopinj toplote. Pač čudno vreme. — Na Vačah so v minolem letu pokopali 35 mrličev, krstili pa 45 novorojencev. — Lesni trgovci so tu pokupili mnogo lesa, smrekovega in hrastovega. Več mladih gozdov bo uničenih. Kmetje, bodite bolj previdni. Kaj vam pomaga, če dobite sedaj nekaj kron več, potem pa 35 do 40 let nič. — »Čebelica« na Savi vrnlo napreduje, le tako naprej! — V zamekih je občasni neki posestnik izpod Sv. Gore, ko je vozil prašiče 28. decembra v Zagorje. Z veliko težavo so rešili voz in konje.

— **Železnica Trebnje-St. Janž.** Od povsem nepristranske strani smo prijeli tale dopis: Železnica Trebnje-St. Janž bi se imenovala bolj primerno Trebnje-Karmel, ker se bo v resnici končala že v Karmelu pri premogokopu, od koder je še dobre pol ure do St. Janža. Skoro vsako nedeljo je v kaki prizadeti občini zborovanje zaradi železnice. Posebno si prizadevata občini St. Rupert in Mokronog, da bi dobili vsaka svoj kolodvor v bližini. Imajo prav, ker železnice ne bo plačala samo šentjanska premogova družba, ampak tudi dežela. Zato naj imajo pa tudi prebivalci te dežele nekaj koristi od železnice, četudi bi imela biti par kilometrov daljša. Sedaj nameravajo napraviti na Rakovniku postajo za St. Rupert, na Puščavi pa za Mokronog. St. Rupertani so lahko s tem zadovoljni. Drugače pa je za Mokronožane. Na Puščavi je samo Zupančičeva žaga in jedna hiša, potem pa daleč nobene hiše in nobenega sela. Do Mokronoga je dobre pol ure hoda. Res prava puščava. Sedaj si pa mislimo, v kakem položaju bodo potniki, vsaj prva leta, ko se še ne bodo tu zidale hiše in gostilne, ako pridejo v zimskem času ob 10. uri zvečer na to postajo. Prenosišča nobenega, voza nobenega, ako ga kdo slučajno poprej ne naroči, kaj naj počne ubogi potnik, posebno ženske. Ali naj gazi po debelem snegu v temni noči do oddaljenega Mokronoga, ali naj gre nazaj v Bistrico k Zajcu ali pa naj ostane v mrzli čakalnici, če bo sploh postajenačelnik to dovolil. Sicer se mu je stisniti v kak bližnji grm in ondi čakati belega dne, če ga bo sploh še živ ućakal. Zdi se, da so gg. merjevci boli mislili na prevažanje premoga, kakor na ljudi. Kako čudno bi se tudi glasila postaja »Puščava«, splošno znani trg Mokronog pa naj bi ostal brez nje. Res, da bi se s časom zidale hiše okoli kolodvora tudi na Puščavi, ali kaj pa naj store potem oni davkoplačevalci v Mokronogu, posebno trgovci in gostilničarji, ki že od nekdaj nosijo davčna bremena? Ničesar drugega jim ne bo storiti, kakor opustiti svoje hiše v Mokronogu in iti na Puščavo nove zidati. Ali so to zaslužili? Ali naj tako skrbi država in dežela za svoje ljudi? Zato naj se merodajni faktorji ozirajo na upravičene želje prebivalstva. Se nekaj. Ta postaja dobi vsled sloveče božje poti na Žalostni gori nad Mokronogom, ki privabi na stotisoče romarjev iz Kranjske, Koroške, Štajerske, Primorske, Istre in Hrvaške, jako velik osebni promet. Mogoče je tudi, da se zveže pozneje Mokronog skozi škocijansko dolino s Kostanjevico in Brežicami. Zato vse govori za to, da Mokronog dobi svojo postajo.

— **Otrok se je ustrelil v trebuh.** 13-letni P. Gialaš v Gorici se je igral z drugimi otroki. S seboj je imel revolver, s katerim se je postavil. Meril je na druge, potem nase. Revolver se je sprožil ter zadel dečka v spodnje dele trebuha. Sedaj ga zdravijo pri usmiljenih bratih.

— **Kako čudno se spreminjajo razmere.** Pred kratkim ste poročali, da se je na korist nemškemu »Schulvereinu« odkupila od novoletnih voščil tudi tvrda Samassa. Še isti dan dobim slučajno v roke prvo številko »Novice« iz l. 1843. In kedo je eden članek v tej številki napisal? Tedanji ljubljanski zvonar — Anton Samassa.

Štajerske novice.

š Nemci na delu. Spodnještajerskim Nemcem še ni dovolj, da jih pri nakupovanju in razprodajanju posestev podpira »Südmarka«. Njeno delo jim je premalo, — zato so ustanovili na celjskem mestnem uradu agenturo za posestva. Delokrog te posredovalnice se bo raztezal po okrajih, kjer Nemci upajo pridobiti gospodarsko in politično moč nad Slovenci. V poštveh pridejo okraj Celje, Brežice, Laško in Slovenji Gradec. To je velevažno nemško-nacionalno delo, čegar stroške bodo plačevali slovenski davkoplačevalci v Celju. Stroške za ustanovitev prevzame namreč mestni urad, ki bo dal tudi potrebne uradnike na razpolago.

š Mariborska »Čitalnica« priredi v letošnji zimi dva plesa; prvega dne 19. prosinca, drugega dne 2. svečana. Vabila se razpošlejo. Oba plesa se priredita v manjši dvorani. Čitalnica odstopi od teh plesih svoje prostore gostilni in kadilec, da se ohrani dvorana samo za ples. V postu priredi »Čitalnica« Gregorčičev večer z umetniškim programom.

š Mariborska »Čitalnica«. Odbor mariborske »Čitalnice« za leto 1907: predsednik g. Leopold Koprivšek, podpredsednik g. dr. Anton Medved; tajnik g. dr. Ljudevit Pivko; blagajnik g. Ferdinand Lasič; knjižničar g. Marko Stajnka; odborniki gg.: Alojzij Bahovec, Srečko Stegnar, Josip Boc in Franc Pišek. V gledališki odsek sta izvoljena gg. S. Stegnar in J. Boc.

š **Umrja** je v Mariboru Ivana Mulle, notarjeva vdova, v starosti 64 let.

š **Adam na cesti**. Franc Breclj je bil svoj čas mesar v Mariboru, a je v zadnjem času zašel v bedo. Velika revščina mu je zmešala pamet. Bolelo je zlasti nesrečnika, da svojim sedmerim otrokom ni imel kaj jesti dati. Zato jih je hotel pomoriti, a so ga od tega odvrnili. Vblaznosti je začel po cesti nag plesati, dokler ga ni prišla policija in oddala v opazovalnico v Gradcu.

š **V odbor moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Trbovljah** so bili dne 1. t. m. izvoljeni gg.: Robert Plavšak, predsednik; Ivan Sorčan v Hrastniku, podpredsednik; Franc Stermšek, tajnik; Dominik Majcen v Hrastniku, namestnik; Josip Lončarič, blagajnik; Bernard Perko, namestnik; Anton Vetrnik, odbornik za Dol; č. g. Peter Erjavec v priznanje zaslug za podružnico častnim predsednikom. Omenjenega dne se je priredila v Hrastniku mična božičnica za otroke ter se v navzočnosti monsigr. Zupana ukrenilo vse potrebno za otvoritev družbinega otroškega vrtca. Ženska podružnica je podarila gosp. prvomestniku krasen šopek svežih cvetic, moška pa 50 K za družbo.

š **Novo izobraževalno društvo**. Na Vurbergu pri Ptuj se je v nedeljo 6. t. m. pri mnogobrojni udeležbi ustanovilo gospodarsko izobraževalno društvo. Izborni, jako dolg govor je imel g. državni poslanec dr. Anton Korošec. Govoril je o pomenu izobrazbe za kmečki stan ter navduševal priučujoče občinstvo, da pristopi h gosp. izobraž. društvu. Vse se je vršilo v najlepšem redu.

š **Iz ljubezni do matere** se je hotel ustreliti delavec Janez Papež v Mariboru. Sprožil je nase samokres, a se ni zadel. Kot vzrok poskušene samoumora je navedel, da mu je pred kratkim mati umrla, brez katere ni more več živeti.

š **Kislo grozdje**. »Narodni List« piše v imenu »mladih« na Štajerskem: »Mi žvižgamo na vsa odborniška mesta, bodisi pri celjski posojilnici ali »Južnoštajerski hranilnici« ali »Zvezni tiskarni«. Če bi nam bilo res na tem ležeče, imeli bi te zavode že z lahkoto v svojih rokah ali pa bi imeli potrebne lastne zavode te vrste. Tako »Narodni List«. Za počt!

š **Politični kameleoni**. Piše se nam: Zadnji »Narodni List« piše pod naslovom: »Verouk v ljudski šoli« sledeče: Od gotove strani se trdi, da so svobodomislne stranke brezverske, ki hočejo iztrgati posebno otrokom vero iz srca, ki gonijo verouk iz šole, se bojijo križa itd. Prepričan sem, da bo zadelo tudi nas isto prokletstvo, a gotovo po krivici. Uverjen sem namreč, da lahko izjavim v imenu nas vseh in sploh cele naše stranke: Narodna stranka ne bo nikdar gonila verouka in molitve iz šole. Mi želimo temveč, da se verouk prav pridno in temeljito poučuje, da se goji prava pobožnost in blažijo značaji. In če se bodo naši otroci naučili in navadili izvrševati največjo krščansko zapoved: »Ljubi Boga čez vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe«, bomo stariši dotičnim gospodom katehetom prav od srca hvaležni.« Gospodje okrog »Narodnega Lista« pač čutijo, da se bližajo volitve, zato je treba biti »krščanski, kar se da, drugače ne bo mogoče nič opraviti. Kdo bi si pač mislil, da bomo čez tri mesece morali popravljati knjigo: »štajerski Slovenci, kaj hočemo« na strani 26. Tam čitamo: »Zahtevamo svobodo šolstva z ozirom na vzgojo in pouk«. Na strani 22. bo treba tudi popraviti, kajti stavke: »Sovražimo in zametavamo enostransko vcepljanje raznih nauk v srce našega naroda, zametavamo načelo, da ljudstvo mora verjeti kak nauk že edino zato, ker se mu pove od te ali one strani«, se nikakor ne vjema s poučevanjem verouka v šoli. Je res čudno! Pred tremi meseci bi bili kateheta, »ki vceplja enostransko razne nauke v srca našega naroda«, zaničevali, danes sme pa »upati«, da mu bodo od »srca hvaležni«. Gospodje okrog »Narodnega Lista«, ki pravite, da se vam samo podtika, da ste brezverci, ker ste svobodomislci, odgovorite! Odstranite početje francoskih svobodomislicev, ki ropajo cerkveno premoženje in (menda v imenu svobode) zatiravajo katoliške duhovnike. Kakšno stališče zavzemate napram akciji svobodomislicev za svobodno šolo. Povejte odkrito, ste pristaši svobodne šole ali ne? Potem se pa tudi onega držite ter ne izpreminjajte barve.

Koroške novice.

k **Poroka**. Včeraj, dne 8. t. m., dopoldne se je vršila v knezoškofijski kapelici v Celovcu poroka deželnovladnega konceptnega praktikanta Viktorja Kometter z gospico Ottilijo Madile, hčerko stavbenega podjetnika. Poročil ju je gospod profesor Leopold Pazdera.

k **Duhovniške vesti**. Razpisana je mestna fara Pliberk do 16. svečana t. l. (patron presvitli deželni knez). — G. kaplan Ignacij Milonig je prestavljen iz Berga v Trebnjo. — Uprava dekanije Pliberk je začasno podeljena gospodu župniku in dekanjskemu svetniku A. Kesnarju. — Za provizorja mestne fare v Pliberku je nastavljen gospod kaplan Ivan Hornböck.

k **Zopet nezgoda na glavnem kolodvoru v Celovcu**. Dne 7. t. m. zvečer proti 7. uri je zagrabil poštni vlak, prihajajoč iz Maribora, premikača Filzmaierja ravno ko je stopil na tir. Premikač je padel pod stroj prihajajočega vlaka. Stroj ga je kakih 80 metrov daleč vlekel s seboj. Na vpitje Filzmaierjevo je bil strojevodja opozorjen ter je vlak takoj ustavil. K sreči je bil pa premikač samo zadržan na glavi in pa na rokah nekaj ranjen. Na zdravniškovo naredbo so ga prepeljali v bolnišnico ter je upati, da bo kmalu okreval. Nesreča se je vsled tega prigodila, ker je premikač v službi gorečnost preslišal bliza-

joči se vlak. Radi svoje vnetosti bi pa kmalu svoje življenje izgubil.

k **V Celovcu se širi novica**, da je neki bivši žrebčar na smrtni postelji v Trstu izpovedal, da je on umoril pred kakimi osmimi leti šiviljo Stossier v Celovcu, katero so takrat našli umorjeno na neki njivi blizu žrebčarske postaje. Radi tega umora je bilo že več moških, med temi tudi nekaj vojakov zaprtih, pa so jih po brezuspešni preiskavi zopet izpustili. Umor je do današnjega dne ostal skrivnosten. Mogoče, da se bode nazadnje le izvedlo za pravega morilca.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje**. Gospod dr. Fran Dolšak je imel včeraj zvečer v prostorih »Krščansko-socialne zveze« javno predavanje o infekcijskih boleznih. Na podlagi veliko zgledov je razvil pojem infekcije, opisal nje provzročitelje, bakterije in način, kako infekcija pri tej ali oni bolezni nastane. Omenjal je pripomočkov, s katerimi razpolaga organizem zoper nalezljive bolezni in razjasnil pojem naravne in pridobljene imunite. Glede zdravljenja teh bolezni teži moderna znanost po uporabljanju za vsako bolezen specifičnega seruma, kakor se je izborni obneslo pri davici. Končno je predavatelj razjasnil profilaktične naredbe zoper razširjanje epidemičnih bolezni in za zgled navedel med drugim tudi zadnjo legarjevo epidemijo na Rakovniku. — Prihodnji torek predava g. dr. Aleš Ušeničnik.

lj **Ženski oddelek »Slovenske krščansko-socialne zveze« v Ljubljani** vabi na zabavni večer, ki ga priredi v proslavo svojega petletnega obstoja v nedeljo, dne 13. januarja, v društvenih prostorih (hotel »Union«). Spored: Pozdrav. J. Aljaž: »Nevesti«. Besede S. Gregorčičeve. Poje društveni mešani zbor. Govor. »Tri lipes«. Zložil S. Gregorčič. Deklamuje I. Zakrajšek. Volarič: »Slovsanka pesem«. Poje društveni mešani zbor. »Nevesti«. Zložil S. Gregorčič. Deklamuje N. Bačnik. J. Aljaž: »Zaostali ptič«. Besede S. Gregorčičeve. Poje društveni mešani zbor. »Sirotca«. Zložil S. Gregorčič. Deklamuje M. Černič. — »Kukavica — modra ptica« ali »Boj za doto«. Veseloigra v štirih dejanjih. Uredil J. Kraljev. — Zjutraj ob 7. uri v Križevniški cerkvi sveta maša s cerkvenim govorom in skupnim sv. obhajilom društvenc. Zvečer začetek ob pol 6. uri. — Vstopnina: Sedeži prve vrste 1 K, druge vrste 60 h, tretje vrste 40 h, stojišča 20 h. — K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Kako bodo preuredili ljubljanski južni kolodvor**. Preuredba ljubljanske Južnega kolodvora je končno vendarle sklenjena stvar. Ljubljancane pa tudi druge naše sodeželane bo gotovo zanimalo, ako jim podamo kratak obris precej obsežnih del. Sedanje glavno poslopje ostane, kakor je na dosedanjem mestu ter se ne bo zgradilo novo glavno poslopje ob Resljevi cesti, kakor se je o tem mnogo govorilo. Sedanje glavno poslopje bo na obeh straneh vzdignjeno do drugega nadstropja ter pridobi štiri okna v fronti na obeh straneh. Sedanji vestibul v glavnem nadstropju bo ves razdrt in ondi kjer sedaj stoji portirji, vodile bodo stopnice v globino, kakor je to posebno pri mnogih kolodvorih na Nemškem. Iz globine bode občinstvo prišlo v sredo tira na takozvani »Inselperon« in sicer na ob oni del tira, s katerega se bodo odpeljali. Ob tihir bodo posebni napisi: »Na Dunaj«, — »Z Dunaja«, — »V Trst«, — »Iz Trsta«, — »Na Dolenjsko«, — »Iz Dolenjske«, — »Iz Kamnika«, — »V Kamnik«, — »Na Vrhniko«, — »Iz Vrhnike«, — »Na Gorenjsko«, — »Z Gorenjske«. Oni potniki, ki se pripeljejo, ne bodo prišli v dotiko z onimi, ki se odpeljejo. Ondi, kjer so sedaj uradi bo hodnik v restavracijo. Restavracija bo nanovo zidana ter bo imela tudi restavracijske čakalnice, kakor v Gradcu. Ljubljansko občinstvo dobi posebne salone. Od sedanjih restavracije ostane le sedanji stekleni salon, ki bo prenešen. Uradi za brzovozno blago dobe posebne prostore na onem kraju, kjer sedaj odkladajo premog. Ondi se zgradi posebno skladišče za brzovozno blago ter bodo vodili tja posebni tiri. Tudi pošta pride iz sedanjih prostorov na peron nasproti sedanje »kasarne« za kondukerije. Peron bo razširjen do Dunajske ceste ter bo eden največjih peronov v Avstriji. Čez Dunajsko cesto, mimo katere vozi vsakih 24 ur 78 vlakov, bo napravljen železen hodnik, Martinova cesta bo pa preložena pri železnici nekoliko na levo ter bo napravljen pod cesto podvoz. Čakalnice se modernore preuredi. Na peronu bodo tudi blagajnice za one, ki pridejo s kakim vlakom, a se žele takoj z drugim voziti naprej. Dosedaj je na Južnem kolodvoru 90 premikalnic, potem jih bo 300. Stroški za te zgradbe so preračunjeni na dva in pol milijona kron. Državna železnica je izjavila, da participira na stroških. Misli se, da postane kolodvor v Šiški le takozvani aranžijski kolodvor in le enominutno postajališče samo za prebivalce Šiške, ker s preuredbo južnega kolodvora izgubi precej svojega značaja kot osebni kolodvor. Za Kamnik in Vrhniko bo prihod in odhod na Južnem kolodvoru. Škoda, da se ni pri preuredbi skrbelo tudi za skladišča, ki ostanejo, kakor so. Tako ostanejo tudi vedne tožbe, katerim ni pomoči dokler se skladišča ne razširijo. Za Hamanovo hišo bodo napravljene premikalnice za nakladanje kamenja, tobaka, premoga in tako odpade precej ovir od Dunajske ceste. Čujemo, da namerava ondi g. Ranzinger zgraditi skladišče za tako blago ter se tako znatno poživiti tudi Resljeva cesta. V obeh drevoredih na levi in desni strani kolodvorskega poslopja se napravijo klopi. Omenjati moramo še, da bodo ondi, kjer je sedaj pošta, prostori za mestne stražnike in za vladne uradnike. Na pročelju glavnega poslopja, ki bo z lepimi ornamentiko okrašeno,

bo velika električna transparentna ura. Škoda, da Južna železnica ne odstrani kurilnice nasproti glavnemu poslopju ter ostane tako za one tujce, ki se samo vozijo mimo Ljubljane pogled na prekrasne kamniške planine zaprt. Naj bi Južna železnica še radi reklame svoji progi, predstavila to kurilnico na drug prostor. Kakor se vidi, bodo dela precej obširna ter se s to preuredbo vsaj nekoliko zadosti že davni potrebi.

lj **Božičnica na Rakovniku**. Kakor običajno vsako leto, vršila se je tudi letos na dan sv. treh kraljev prelepa božičnica z bogatim vspešdom. V sredini odra so bile postavljene jaslice, poleg lepo okinčane drevesa pa je stala miza, bogato obložena z koristnimi darili. Vodja salezijancev je pozdravil sotruidnike in prijatelje zavoda z prisrčnim nagovorom, nato pa so gojenci deklamovali božične poezije. Prav mično sta dva gojenca v duetu se veselila lepih daril, ter se zahvalila sotruidnicam in dobrotnikom v glnljivih besedah. Godba je svirala jako pohvalno. Občudovanja vredno je prikupljivo obnašanje gojencev in ljubezen do predstojnikov. Končno se je zahvalil g. vodja delujočim damam za prelepo slavnost pod vodstvom baronice Auerspergove, neutrudljivim gospem I. Kosovi, Schifferjevi in Mariji Aleševčevi, ki so tako skrbno se trudile za njegove gojence. Predvsem je povdarjal, da so dobrotniki letos blagohotneje prispevali z darili kot navadno, za kar je izrazil najtoplejšo zahvalo. Bogati mašni plašč, ki se je nahajal med darili, služil je prvič drugo jutro pri sv. maši, darovani za vse dobrotnike in sotruidnike salezijanske mladine. Bog plačaj vsem dobrotnikom!

lj **Poročilo** se bo bančni uradnik g. Alfonz Breznik z gđco Ivano Jeršc, blagajničarko.

lj **Veliki ljudski koncert »Glasbene Matice«**. Izmed ostalih manjših točk, ki se bodo izvajale na ljudskem koncertu dne 13. januarja v veliki dvorani hotela »Union«, naj omenimo še nov Stanko Premrljev mešan zbor à capella »Lilije« na besede Simon Jenkove. Gospod Premrl je že več let na dunajskem konservatoriju in se misli zgolj glasbi posvetiti. Njegove »Lilije« so sicer kratak zbor, a kažejo veliko nadarjenost skladateljevo. Žalna resignacija mladega dekleta na življensko srečo je tako pristno slikana, da skladba pri vsej svoji preprostosti mogočno učinkuje na poslušalca, ker veje iz nje cel roman nesrečnega mladega bitia. V spomin nedavno umrlega pesnika Simon Gregorčiča se bo poleg že navedenih »Pogled v nedolžno oko« in »V celici« pela še najlepša slovska skladba Nedvedova »Nazaj v planinski raj«, o kateri je ob Gregorčičevi smrti pisala goriška »Soča«, da je na pesnika, ko jo je slišal v Ljubljani pri koncertu »Glasbene Matice«, tako vplivala, da je plakal. Tudi ministrskega svetnika g. dr. pl. Wienerja je o priliki inspekcije v »Glasbeni Matici«, ko jo je zbor med drugim zapel, naravnost očarala. — »Glasbena Matica« želi s prirejanjem ljudskih koncertov podati umetniške užitke najširšemu slovenskemu ljudstvu. Zato vabi vse sloje, osobito še delavske in obrtne, da pridejo uživati krasoto velikih in plemenitih glasbenih del. Na ta način hoče »Glasbena Matica« izobraževalno in blažilo vplivati na one sloje ljudstva, ki sicer nimajo prilike zadostiti svoji želji po višji izobrazbi. »Glasbena Matica« pri tem ne išče dobčka, zadovoljna je, ako nima izgube pri naravnost velikanskih stroških. Vstopnino 60 vinarjev ali sedež za 1 krono za tako priliko pač vsakdo lahko zmore, ki ima le dobro voljo. Pričakujemo torej sigurno, da bode dvorana do zadnjega kotička nabit polna.

lj **Podčastniki v kazini**. Podčastniki tukajšnje garnizije prirede v četrtek, dne 10. t. m. v kazinskem salonu obiteljski večer, združen z vojaškim koncertom. Začetek ob osmi uri.

lj **Iz pisarne slovskega gledališča**. Jutri v četrtek, ponovi se (za nepar) velika Wagnerjeva opera »Lohengrin«. Naslovno vlogo poje g. pl. Rezunov, Elgo ga. Skalova, Ortrudo gđc. Reissova, Telamunda g. Ouřednik, kralja Henrika g. Betetto, kraljevega glasnika g. Rannek. — V soboto se vprizori prvič na slovenskem odru zanimiva Štolbova veseloigra »Na letovišču« (par). — Pripravlja se Donizettijeva tridejanska opera »Lucia di Lammermoor«.

lj **Na mestnem drsališču** pod Tivolijem svira jutri od 3. do 5. ure popoldne društvena godba.

lj **Na oklicih** so: Franc Premrl, mehanik, z Marijo Vičič, kuharico. — Lovrene Appé, pozlatarski pomočnik, z Barb. Perko, vdovo sobnega slikarja. — Alfonz Breznik, uradnik banke »Slavijes«, z Ivano Jeršč, blagajničarko.

lj **Predpustna veselica »Prometne zveze«** v »Unionu« utegne postati v soboto posebno zanimiva. Odbor železničarjev je vse storil, da bo veselica dobro aranžirana in da bo zabava res prav imenitna. Tudi se je poskrbelo, da bodo jedi in pijače po izredno znižani ceni. Tudi med občinstvom se opaža veliko zanimanje za to predpustno veselico, ker bo to prva veselica, ki jo prirede železničarji v veliki dvorani hotela »Union«. Zato naj vsi, ki se hočejo čutiti in zabavati popolno preprosto a fino, v soboto pridejo na to veliko prireditev vrlih železničarjev.

lj **Petroleja razpočila** se je sinoči v sobi hiše št. 4 v Gradaških ulicah. Za mizo je sedela 15-letna služkinja Angela Steinmannova in 6-letna domača hčerka Ana Novakova, drugi otroci so se pa igrali po sobi. Ko je eden teh vrgel nekaj v svetliko, se je ta razpočila in razlitil petrolej se je vnel. Plamen je dosegel tudi Steinmannovo in Novakovo. Na vpitje je prihitela hišna gospodinja, ki je ogenj pogasila, vendar se je pa Steinmannova tako opekla, da so jo dali na odredbo g. dr. Pödransberga, ki ji je dal prvo pomoč, v deželno bolnišnico. Novakova pa, ki je manj opečena, leži doma.

lj **Konji brez gospodarja**. Danes ponoči je mitniški paznik na Tržaški cesti prijel tri konje, ki so prišli tja brez gospodarja. Dejal jih je v hlev pri »Tončku«, lastnik naj se pa oglasi pri policiji.

lj **Za kruhom**. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 80 Slovencev in 40 Hrvatov.

lj **Semenj**. Dne 8. t. m. je bilo na mesečni sejm prignanih 875 konj in volov, 245 krav in telet, skupaj 1120 glav. Kupčija je bila pri goveji živini dobra, ker so prišli ponjo Moravci in Nemci, pri konjih pa srednja.

lj **V župniji Marijinega oznanjenja v Ljubljani** je bilo v pretečenem letu rojenih 542, od teh na viču 200, v Spodnji Šiški 205, Umrlih 298, poročenih 208, od teh vsled pooblastila 76.

lj **Ulom v stolnem župnišču**. Ukradenih je bilo včeraj popoldne g. stolnemu vikariju dr. Jos. Jeršetu okoli 700 kron. Tat se je od 2. do 3. ure popoldne priplazil s ponarejenim ključem v sobo ter je pospraznil vse predalčke, v katerih je bil zvečine cerkveni denar. Policija tatu marljivo zasleduje. Nekega sumljivega človeka so zaprli.

lj **Pri sv. Petru v Ljubljani** je bilo leta 1906 rojenih 469; umrlo jih je 374; poročenih je bilo 151.

lj **Preprečena pot**. Včeraj jo je hotel popihati v Ameriko 22letni Marko Rožek iz Krašnjega vrha pri Černomlju. Ker pa še ni zadostil vojaški dolžnosti, je bil na Južnem kolodvoru aretovan. Potoval je z potnim listom nekega 16letnega Antona Logarja in da bi ga ne spoznali, se je gladko obril.

lj **Nagrade na uslužbence Južne železnice**. Na tukajšnjem Južnem kolodvoru je 93 oseb v akordnem delu. Ob novem letu se mednje razdeli rezervni fond. Ker lani ni toliko znanal, da bi vsi ti uslužbenci dobili primerne svote, je predlagal gospod nadinspektor Gutmann, da se svota zviša od 6100 kron na 13.000 kron. Temu človekoljubnemu nasvetu je Južna železnica pritrdila in tako s plemenitim posredovanjem g. nadinspektorja dobi vsak od onih 93 uslužbencev posebno nagrado 140 kron in tudi oni, ki niso v akordu so dobili nekaj nagrad. Nagrade so bile včeraj razdeljene med uslužbence, ki so se s toplimi besedami zahvaljevali g. nadinspektorju za njegov trud in naklonjenost. Tudi na gg. uradnike se ni pozabilo, ter so uradniki dobili po 40 do 80 kron. Mestna stražnika Večer in Keržan sta dobila po 50 kron. Omenjamo, da je g. nadinspektor tudi lani s pomočjo velikega svojega ugleda izposloval zvišanje nagrad in tako preskrbel svojim uslužbencem vesel začetek novega leta.

lj **Tretji planinski ples** priredi »Slovensko planinsko društvo« v soboto, dne 2. svečana v zgornjih prostorih ljubljanskega Narodnega doma. Na razpolago bodo plesalcem velika dvorana, v mali dvorani in pa v ostalih stranskih sobanah se pa razvije ob postrežbi ljubljanskih dam veselja polno vrvenje. Te dni razpošilja osrednji odbor vabila slovenskim damam planinaricam, da združijo le-te v veliki damski komitei, ki mu bo skrb, da opravi na večer plesa posel gospodinjstva v ljubeznjivi spretnosti, ki je prvi pogoj dobri volji, ki naj osreči vse udeležence.

lj **Ljubljanska društvena godba** priredi jutri koncert v »Narodni kavarni«, Gosposke ulice. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

lj **Izgubljene reči**. Hlapec Jakob Gostinčar je izgubil denarnico, v kateri je imel 7 kron denarja. — Neka gospodična je izgubila sivo denarnico, v kateri je imela 4 krone in dva srebrna obeska, vredna 6 kron. — Gospa Jozefa Čudnova je izgubila zlat obroček, vreden 6 kron.

lj **Meteor. mesečni pregled**. Minoli mesec gruden je imel pravecati zimski značaj s hudim mrazom in mnogim snegom. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celjskih stopnjah: ob sedmih zjutraj — 3,2 stopinj, ob dveh popoldne — 0,4 stopinj, ob devetih zvečer — 2,6 stopinj, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca — 2,1 stopinj, za 0,6 stopinj pod normalom; največ 7,5 stopinj dne 4., najmanj — 19,8 stopinj dne 31. — Opazovanja na tlakomeru dajo 733,1 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 2,9 mm pod normalom; najvišji 749,8 dne 20. zvečer, najnižje 716,3 dne 10. opoldne; še enkrat blizo tako nizko, namreč 716,5, je stalo živo srebro dne 27. zjutraj. — Mokrih dni bilo je 16; padavina, dež, večinoma pa sneg, znaša 184,5 mm. — Megla je stala ob 7 dnevih. — Med vetrovi je prevladoval severovzhodni; ta in njegov tekmeč, jugovzhodni, sta veliko mraza vkup spihala. Dne 6. popoldne je začel sneg padati, sledeče dni z malimi presledki pa ga šel na debelo in koncem meseca se pa ga je toliko nakopičilo, da ga ni bilo od potresa sem. Tekočega meseca prosinca pride luna dne 12. zvečer v zemljino obližje.

lj **Celoletni pregled**. Minolega leta 1906 znašala je temperatura povprek, ob sedmih zjutraj 6,2 stopinj, ob dveh popoldne 13,2 stopinj, ob devetih zvečer 8,9 stopinj; to daje 9,4 stopinje kot srednjo zračno temperaturo leta; vremenslovci pa jemljejo večerni znešetrtina (7 h, 8 h, 9 h, 9 h), dobimo 9,3 stopinje kot povprečno številko. — Iz vseh opazovanj na tlakomeru sledi 735,76 mm kot srednji zračni tlak tega leta. — Mokrih dni je bilo 156, padavina znaša vsega vkup 1367,0 mm; megla je stala ob 85 dnevih.

Književnost in umetnost.

* Wann wurde Mitteleuropa von den Slaven besiedelt? (Beitrag zur Klärung eines Geschichts- und Gelehrten-Irrtums). Von Martin Zunković, k. u. k. Hauptmann (Teschens, Ost. Schlesien). Zweite, wesentlich vermehrte Auflage. Kremsier 1906. Druck u.

